

PER QUÈ ESTUDIAR CIÈNCIES DE LA RELIGIÓ?

La diòcesi de Vic disposa d'un modern Institut Superior de Ciències Religioses que impartirà durant el curs 2000-2001, per tercer any consecutiu, el seu currículum amb rang d'estudis universitaris i titulació oficial. És evident la importància social que correspon a una entitat d'aquesta naturalesa. D'una banda, ofereix la possibilitat d'afrontar amb rigor acadèmic el fenomen universal de la religió de la mateixa manera que altres fenòmens decisius de la vida i la realitat, com ara la ciència, la política, la història, l'art, etc., disposen de les seves facultats o instituts superiors per sotmetre'ls a anàlisi seriosa i al contrast racional de les seves interpretacions. En aquest sentit, el conjunt de temes i el caràcter de símbol que la religió representa respecte de l'existència humana i de la seva problemàtica global, bé es mereixen un tractament aprofundit i contrastat en el pla d'un coneixement crític, metòdic i interdisciplinari. L'oportunitat social per fer-ho no manca pas: socialment parlant, no hem superat encara del tot l'època en què per definició la religió era suspecta d'ideologia o era desacreditada com una pseudoteoria que la ciència, un cop plenament evolucionada, faria desaparèixer. Avui dia, però, som potser més conscients que ciència i religió pertanyen a àmbits que han d'aprendre mútuament l'un de l'altre.

D'altra banda, un Institut Superior de Ciències de la Religió pot constituir un ajut necessari per a l'individu i la seva consciència. La societat actual ha desplaçat de l'esfera pública totes aquelles qüestions que, per llur condició de "concepcions de la vida" o "opcions filosòfiques", són considerades massa "íntimes" o personals. La conseqüència n'és clara: l'individu com a tal no pot deixar de sentir el fibló amb què les grans preguntes de la vida l'interpel·len, però tampoc no troba un espai social en què pugui afrontar-les amb altres persones que no volen renunciar a viure com si els diners, el prestigi, el poder o l'èxit sexual fossin el darrer sentit de l'existència. Una entitat que treballa interdisciplinàriament amb l'ajut de la filosofia, la teologia, l'exegesi, la psicologia, la sociologia i la història ofereix un marc adient de diàleg, reflexió i respecte perquè l'individu pugui explicitar les seves inquietuds personals i desenvolupar-les plenament.

Aquests dos punts de vista: valor irreductible del fenomen religiós i necessitats no estrictament utilitaristes de l'individu científicament satisfet, ens porten a una darrera consideració. Després de l'eufòria del progrés tecnocientífic, la societat sembla encaminar-se cap a una integració més conscient d'informació i formació, de saber instrumental i de saber "humà", de poder i d'actituds ètiques. El caràcter tecnològic, econòmic i polític de la globalització en curs ja comença a resultar massa restringit per a molts. Cada vegada es presta més atenció al respecte dels valors humans universals que s'expressen en les cultures concretes del nostre planeta. Es confirma així que en la pluralitat del fenomen religiós ressona la veu de la família humana que no vol renunciar a la seva plenitud. I amb aquesta confirmació l'individu també descobreix que pot respirar per damunt de les capes contaminades dels interessos "més baixos".

Finalment, també l'Església catòlica està a punt d'iniciar una nova època històrica a Occident. Molts canvis necessaris comencen a preparar-ne el terreny: la renovació de les estructures eclesiàstiques, l'exercici de l'autoritat, l'adaptació del llenguatge religiós, la preparació dels agents de pastoral, la plena incorporació dels seglars en estructures de govern, la celebració dels sagraments, el diàleg interreligiós i amb el món d'avui, etc. En aquest sentit, el fet que una diòcesi disposi d'un Institut de rang acadèmic per l'estudi del fenomen religiós conté una promesa d'esperança, car hom pot considerar aquesta entitat com una oportunitat seriosa per renovar el seu servei a l'Església. Raó, aquesta, que s'afegeix a les altres tres motivacions esmentades per decidir-se a estudiar-hi.

Joan Ordi
Professor de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Vic